

เกิดพุทธโธ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺสฺโต

ถาม-ตอบ ปัญญากรรม วันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๕๗
ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : เรื่อง “หนทาง”

กราบนมัสการหลวงพ่อกี่เคารพ ลูกไม่มีคำถามใดๆ ค่ะหลวงพ่อกับวันนี้แค่อยากจะบอกหลวงพ่อกี่นึกว่า ลูกพอปฏิบัติไปได้แล้วค่ะ ลูกรู้สึกเหมือนพบเส้นทางเดินต่อไปได้แล้วค่ะ

แต่ก่อนเมื่อรู้อยู่กับลมหายใจ เมื่อถึงจุดจุดหนึ่งแล้วพบว่า ลูกรู้สึกคล้ายๆ ว่าจะทางเดินหายใจปิด แล้วลูกไปต่อไปไม่เป็น มันก็มักไปติดที่จิตอยู่เหมือนเดิม ก็ได้แต่ว่า มันเกิดแล้วดับไปเรื่อยๆ เมื่อตามไม่ทันก็หลงไปกับมันเลยค่ะ

พอมาตอนนี้ลูกใช้ชีวิตพุทธโธค่ะ ความรู้สึกมันเหมือนเป็นกับว่ามันเหมือนจะเริ่มติด แต่เมื่อลูกเน้นไปที่คำว่า “พุทธโธ” แล้วพบว่า เหมือนมันปล่อยอาการนั้นค่ะ มันเหมือนแก้ปมเชือกออกไปทีละปม ทีละทอดไปค่ะ

ลูกจะเพียรพยายามภาวนาต่อไปนะคะ จะทำไปจนกว่าจะถึงลมหายใจสุดท้าย ช่วงนี้ลูกรู้สึกเหมือนว่าชีวิตและจิตใจของลูกไม่ได้ทุกข์ร้อนอะไรเลยนะคะ มันน่าแปลกมากๆ เหมือนรู้สึกดีไปหมดค่ะ กราบขอบพระคุณหลวงพ่อกี่มาก

ตอบ : เห็นไหม เหมือนรู้สึกที่ว่าดี แต่เวลาภาวนาไม่ได้ มันไม่รู้สึกอย่างนี้หรอก มันมีแต่ความอึดอัดขัดข้อง มันมีแต่ความทุกข์ความยาก

อันนี้ที่เขาถามมาเริ่มต้น เขาบอกเคยปฏิบัติมาแล้วเขาก็ทิ้งไป ทิ้งไปแล้วกลับมาปฏิบัติใหม่ พอกลับมาปฏิบัติใหม่ เขามีภาระรับผิดชอบเรื่องครอบครัว ภาระรับผิดชอบเรื่องสามี เรื่องต่างๆ ของเขา แล้วปฏิบัติล้มลุกคลุกคลานไปหมด แล้วมันจับต้นชนปลายไม่ได้ มีความน้อยเนื้อต่ำใจใจใจ มีความน้อยเนื้อต่ำใจ ทำอะไรก็ทำไม่ได้

มันเหมือนเรา เหมือนเราทำอะไรก็ล้มลุกคลุกคลานไปหมด จะปฏิบัติทางไหนก็ติด จะปฏิบัติทางไหนก็ไปไม่ได้ จะปฏิบัติแล้วก็มีแนวทาง

เพราะเขาเขียนมาว่า นี่เขาอยู่ต่างประเทศ เขาก็ไปหาพระเง พระก็สอนไปแนวทางนั้น ไปหาพระองค์หนึ่ง พระก็สอนไปอีกแนวทางหนึ่ง ไปหาพระองค์นี้ พระก็สอนไปอีกแนวทางหนึ่ง

นี่เขาสับสนตั้งแต่ชีวิตครอบครัว สับสนวิธีการปฏิบัติ สับสนชีวิตของตัวเอง สับสนชีวิตตัวเองนะ แล้วก็มาสับสนวิธีการปฏิบัติอีก มันก็เลยยุ่งไปหมดเลย

เราถึงบอกว่า ให้ทิ้งให้หมด ให้ทิ้งให้หมดนะ ให้บริกรรมพุทโธอย่างเดียว

ที่นี้พอบริกรรมพุทโธไป เพราะอะไร เพราะเขาเคยบริกรรมพุทโธมาแล้ว แล้วไปหาพระ พระเขาบอกว่าพุทโธมันเป็นสมณะ

พุทโธ โดยหลักนะ โดยทั่วไป การศึกษา ทุกคนอยากมีปัญญามาก แล้วก็ศึกษากัน ศึกษานะ แล้วเขาก็คิดกันว่า พุทโธนี้พระพุทธรเจ้าไม่ได้ปฏิบัติ พระพุทธรเจ้าไม่ได้ปฏิบัติพุทโธ เห็นไหม เวลาเขาบอกนะ บอกว่า พระพุทธรเจ้าไม่ได้พุทโธ พระพุทธรเจ้าไม่ได้ปฏิบัติพุทโธ แล้วถ้าจะสอนให้มากไปกว่านั้นเขาจะบอกว่าพระพุทธรเจ้าไม่ได้สอนด้วย

แต่นี้เขาพูดไม่ได้ เพราะพระพุทธรเจ้าสอนกรรมฐาน ๔๐ ห้อง มีพุทธานุสติ ธรรมานุสติ สังฆานุสติ แต่เวลาโดยประวัติพระพุทธรเจ้าไง โดยพุทธประวัติ ก่อนที่พุทธประวัตินะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปประพฤติปฏิบัติกับเจ้าลัทธิต่างๆ ไปฝึกหัด ๖ ปี คั่นคว่า ทำทุกรกิริยา ๖ ปี มันทำ ไม่มีคนสอนใช่ไหม ไม่มีคนสอน ท่านก็ไม่ได้ปฏิบัติ เพราะมันยังไม่มีพุทโธให้ปฏิบัติ

ฉะนั้น พวกนี้พวกพระที่เขาออกไปเผยแผ่ เขาก็ศึกษาพุทธประวัติมา ศึกษาต่างๆ มา เวลาเขาจะโต้แย้ง เขาก็โต้แย้งว่าพระพุทธรเจ้าไม่ได้กำหนดพุทโธ แต่ก็ไม่ได้บอกว่าพระพุทธรเจ้าไม่ได้สอนพุทโธนะ แต่เขาบอกพระพุทธรเจ้าไม่ได้กำหนดพุทโธ พระพุทธรเจ้าไม่ได้ทำพุทโธ

อ้าว! ทีนี้พอพระพุทธเจ้าไม่ได้ทำพุทธโธ ให้อพวกที่ปฏิบัติมันก็เขวนะสิ มัน
 เคว้งนะ เอ๊ะ! พระพุทธเจ้าไม่ได้ปฏิบัติพุทธโธ แล้วเราจะมาปฏิบัติได้อย่างไรละ อ้าว!
 พระพุทธเจ้าไม่ได้ปฏิบัติพุทธโธ

จะนั้น ในพุทธประวัติเป็นอย่างนั้นใหม่ เป็น เป็นอย่างนั้นจริงๆ แต่เราต้องทำ
 ความเข้าใจว่า เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านออกหรือคั้น ออกทำทุกรกิริยา
 พระพุทธเจ้าเป็นเจ้าชายสิทธัตถะใช่ไหม อย่างเช่นตอนที่เขามาทำพระพุทธาน้อยๆ
 สุดท้ายเขาก็ต้องยอมแพ้ไป เพราะราชกุมารนะ นั้นเป็นพระโพธิสัตว์ ยังไม่ได้เป็น
 พระพุทธเจ้า ทีนี้เพียงแต่ว่าเวลาคนเขาไปเที่ยวอินเดียนั้นมาก ชาวพุทธไปอินเดียนั้น
 มาก พ่อค้าอินเดียนั้นก็ลิตเติ้ลบุดดำ มันจะหลอกขายให้ชาวพุทธ ให้อเราไปเห็นลิตเติ้ล
 บุดดำมา ก็พระพุทธาน้อยเลย

พระพุทธาน้อยนี้แขกมันตั้งให้ ไม่ใช่พระพุทธเจ้าตั้งให้ แล้วเราก็ไปเชื่อกัน
 แล้วเราก็จะมาหลอพระพุทธเจ้าน้อยกัน หล่อไปหล่อมา เตียวนี้เขาเปลี่ยนใหม่แล้ว
 เป็นพระโพธิสัตว์ เขาไม่กล้าว่าพระพุทธาน้อย เพราะพุทธประวัติเราไม่ได้ศึกษาไป

เพราะแขกใช่ไหม มันเห็นคนไทยไปเที่ยวเยอะ ชาวพุทธไปเที่ยวเยอะ ทีนี้
 ชาวพุทธไปเที่ยวเยอะ ขายของที่ระลึก ชาวพุทธ จะขายอะไรได้ถ้าไม่ขาย
 พระพุทธเจ้า ลิตเติ้ลบุดดำ ขายให้ชาวพุทธ ชาวพุทธก็ไปซื้อมา พอไปซื้อมา เพราะ
 ไม่ละเอียดพอที่ไปดูที่มาที่ไป ก็ไปเชื่อกันแบบนั้น พอด้วยเหตุด้วยผล เตียวนี้เขา
 ยอมรับกันแล้ว

อันนี้ก็เหมือนกัน บอกพระพุทธเจ้าไม่ได้ปฏิบัติพุทธโธ

อ้าว! ก็มันยังไม่มีพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้ายังไม่ตรัสรู้ พุทธะมันยังไม่มี ใคร
 รู้จักพุทธะ มันไม่มี ของที่ไม่มี มันจะสอนได้อย่างไร ของที่ไม่มีอยู่ เราจะทำอะไร ก็
 ของมันไม่มี

เวลาพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้ากำหนดอานาปานสติ ไปศึกษามากับเจ้าลัทธิต
 ต่างๆ ศึกษาไปที่ว่าเป็นศาสดาๆ สมบัติ ๖ สมบัติ ๘ ได้ทั้งนั้นนะ ทำมาทุกอย่าง
 แหละ แต่มันไม่มีทางเป็นไป แล้วมากำหนดลมหายใจ เพราะยังไม่มีพระพุทธเจ้า ยัง

ไม่มีคนรู้ อ้าว! พุทธประสาเรา ยังไม่มีใครรู้ ถ้าไม่มีใครรู้ เราจะไปทำสิ่งที่ไม่มีใครรู้ได้ ไหม มันก็ทำไม่ได้ พอมันทำไม่ได้ ท่านค้นคว้าของท่านขึ้นมาเอง ท่านกำหนดอานาปานสติ

อานาปานสติ พอจิตสงบแล้ว จิตมันออกรู้ บุพเพนิวาสานุสติญาณ จุตูปปาตญาณ อาสวักขยญาณ พอเกิดอาสวักขยญาณ ทำลายอวิชชาหมด พุทธะเกิด ตรงนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดวันวิสาขบูชา เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้วันวิสาขบูชา ตรัสรู้ก็คือเกิดเป็นพระพุทธรูปเจ้า

พระพุทธรูปเจ้าเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ เกิดกับนางมหายา เกิดกับแม่ เกิดมาก็เป็นพระโพธิสัตว์ เกิดมา นี่ไง พระโพธิสัตว์ ราชกุมารเป็นพระโพธิสัตว์ เป็นเจ้าชายสิทธัตถะ แล้วเวลาออกมาประพฤติปฏิบัติอยู่ ๖ ปีก็ยังเป็นพระโพธิสัตว์ วันวิสาขบูชา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า วิชชา ๓ ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตรงนี้ พระพุทธรูปเจ้าเกิดตรงนี้ พุทธะเกิดตรงนี้ พุทธะเกิดแล้วไง พุทธะเกิดแล้ว

ดูสิ เหมือนพ่อเหมือนแม่ พ่อแม่ทุกข์ยากมา อาบเหงื่อต่างน้ำบากบั่นมาตลอด แล้วเวลาจะสอนลูก จะสงสารลูกไหม จะบอกว่า ไม่สอนให้ลูกเลย ให้ลูกทำเหมือนเราเปี้ยบเลย ต้องให้ไปโง่ก่อน ให้คนอื่นหลอกก่อน แล้วค่อยเป็นอย่างนี้ไหม ก็ไม่ พ่อแม่ก็รักลูก พ่อแม่ก็ต้องการให้ลูกไปทางตรงใช่ไหม

ที่นี้พอพระพุทธรูปเจ้าตรัสรู้แล้วพระพุทธรูปเจ้าก็สอนนี่ไง สอนพุทธโธนี่ไง พุทธานุสติ ธรรมานุสติ สังฆานุสติ ไม่สอนตรงไหน กรรมฐาน ๔๐ ห้องอยู่ในพระไตรปิฎก นี่พุทธพจน์ พระพุทธรูปเจ้าเป็นคนสอน สอนเอง ถ้าไม่สอนเอง มันยืนยันได้อย่างไรละ

เขาบอกว่า เวลาเขาพูดถึงเรื่องราวโลกแตก เรื่องอะไร บอกว่าพระพุทธรูปเจ้าบอกๆ

เราบอก เอ็งเกิดทันพระพุทธรูปเจ้าหรือ เอ็งก็เกิดไม่ทัน แล้วพระพุทธรูปเจ้าบอกที่ไหนล่ะ เวลาเขาตีความไป

ในพระไตรปิฎก เราก็คือศึกษา ใครก็ศึกษา ทุกคนก็ดูหมด พระไตรปิฎก เราก็ดูแล้ว พระพุทธเจ้าไม่บอกเรื่องนี้เลย พระพุทธเจ้าบอกโลกนี้เป็นอจินไตย คำว่า “อจินไตย” คือว่ามันคาดหมายไม่ได้เลย มันอีกยาวไกลเลยละ โลกนี้อจินไตย

เรื่องอจินไตย ๔ โลกนี้เป็นอจินไตย แล้วเอ็งบอกว่าโลกแตก โลกแตก เอ็งอ้างอิง แต่ในพระไตรปิฎกบอกว่าโลกนี้เป็นอจินไตย มันแตกตรงไหน แต่ตัวเองไปตีความกันไง แล้วตีความก็บอกนี่พุทธพจน์ พอพุทธพจน์ พิมพ์หนังสือแจกกัน โอ้ย! ชาวพุทธตื่นเต้นกันใหญ่ ถ้าใครได้รับหนังสือนี้ไม่พิมพ์แจกต่อไปจะเป็นบาปเป็นกรรม ได้มาแผ่นหนึ่งก็พิมพ์อีก ๕๐,๐๐๐ แผ่น อีก ๕๐,๐๐๐ พิมพ์ต่อๆ กันไป โอ้ย! ชาวพุทธก็เลยกลายเป็นเซ่อไปเลย แล้วก็บอกว่าพุทธพจน์ๆ

พุทธพจน์ดูตรงไหนละ พุทธพจน์ก็คือธรรมวินัย พุทธพจน์คือพระไตรปิฎกนี่แหละ เพราะจดจารึกกันมา แล้วเราก็ค้นคว้าให้เต็มที่เลย ค้นคว้าเข้าไปในพระไตรปิฎก พอค้นคว้าพระไตรปิฎกแล้วใครจะมาหลอก อ้าว! เอ็งก็อ่าน ข้าก็อ่าน อ้าว! ข้าก็ค้นคว้าเหมือนกัน มันจะมีตรงไหนละ

จะนั้น สิ่งทีบอกว่าคุณพจน์ ทีว่าพระพุทธเจ้าสอนพุทธโธ เพราะคำว่า “พุทธโธ” เขาจะต่อต้านกันอย่างไร เพราะกระแสนั้นมา มีคนมาเล่าให้ฟังเยอะ พอบอกให้พุทธโธก็บอกว่ามีพระเจ้าสอนว่า พระพุทธเจ้าไม่ได้ทำพุทธโธ เขาใส่เรากลับเลย บอกว่าพุทธโธนี้พระพุทธเจ้าไม่ได้ทำ ก็ได้ยินมา

เออ! ถ้าพระพุทธเจ้าไม่ได้ทำก็จริงอยู่ เพราะมันยังไม่มีพุทธโธ พระพุทธเจ้าทำได้ยังไงละ ก็พระพุทธเจ้ายังไม่ได้เกิด มันยังไม่ถึงวันวิสาขบูชา

อ้าว! พอพระพุทธเจ้าเกิดแล้ว พระพุทธเจ้ารู้แล้วนะ เหมือนคนรู้แจ้งแล้ว รู้สัจธรรมสัจตวิ เอ็งไม่ต้องไปให้มันทุกข์ยากแล้ว เอ็งไม่ต้องไปให้มันล้มลุกคลุกคลานแล้ว ศีล สมาธิ ปัญญา ทำตรงเข้ามาเลย แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นคนที่ชี้แนะ เป็นคนที่คอยบอกคอยแนะ คอยควบคุมให้พวกเราเลย

เรามีครูบาอาจารย์คอยควบคุมให้ ควบคุมให้เราเข้าสู่สังขารมเลย แล้วเวลา
อย่างนั้น เวลาจะปฏิบัติกันก็กลับไปย้อนตอนที่เป็นเจ้าชายสิทธัตถะ ตอนที่พระ
โพธิสัตว์บอกว่าไม่ได้ทำ

ก็ไม่ได้ทำ ก็ยังไม่รู้ว่าทำได้อย่างไร ก็ยังไม่มี เอาอะไรมาทำ แต่พอตรัสรู้แล้ว
ทำใหม่ละ ตรัสรู้แล้วถึงได้ทำ ทำแล้วถึงได้บอก บอกแล้วถึงให้เราปฏิบัติ

ที่นี้พอปฏิบัติขึ้นมา ที่นี้พอกำหนดพุทธโธ เพราะมันเป็นประเด็น คนที่เขาไม่
เห็นด้วยกับการทำสมณะ เขาโต้แย้งว่าพระพุทธเจ้าไม่ได้กำหนดพุทธโธ แล้วมันก็ใช้
ความรู้ตัวทั่วพร้อม ใช้สติสัมปชัญญะ ใช้ปัญญาไปเลย ปัญญาของเขา แล้วปัญญาของ
เขาก็ปัญญาล้มลุกคลุกคลาน ปัญญาที่ หลวงตาใช้คำว่า “ขายก่อนซื้อ ชิงสุกก่อน
ห้าม”

มันยังไม่แก่เลย จะให้มันสุก บ่มด้วยแก๊สให้มันเนาให้มันเสีย ยังไม่ซื้อสินค้า
มาเลย ขาย ชิงขาย ขายล่วงหน้า ขายล่วงหน้าไปก่อนเลย แล้วนี่ไง ใช้ปัญญาๆ...ชิง
สุกก่อนห้าม ขายก่อนซื้อ แล้วมันจะมีจริงไหมละ

แต่ถ้าเป็นความจริงนะ ครูบาอาจารย์ท่านปฏิบัติกันมา พุทธโธๆ พุทธานุสติ
ทำความสงบของใจเข้ามา ที่นี้ทำความสงบของใจเข้ามา นี่พูดถึงประเด็นก่อนนะ
ประเด็นที่ว่าพระพุทธเจ้าไม่ได้ปฏิบัติพุทธโธ วันนี้มีโอกาสได้แก้ไขประเด็นนี้ไง

เขามาพูดกับเราเอง เขาบอกครูบาอาจารย์สอนเขามา บอกพระพุทธเจ้าไม่ได้
ปฏิบัติพุทธโธ เออ! แล้วจะเถียงว่าพระพุทธเจ้าปฏิบัติ มันก็ผิดอีกแหละ เราก็บัญญัติที่
ไม่มี

พระพุทธเจ้าไม่ได้ปฏิบัติพุทธโธมาก่อน ไม่ได้ปฏิบัติพุทธโธมาก่อน จนท่าน
กำหนดอานาปานสติ เริ่มต้นก็ไปทำทุกรกิริยา ทำฌานสมาบัติ ได้สมาบัติ ๖ สมาบัติ
๘ ได้ทุกอย่างพร้อมหมด แต่มันไม่เข้าสู่สังขารแล้วสุดท้ายเลยวางหมดเลย แล้วก็มา
กำหนด นึกถึงตอนที่เป็นราชกุมารที่พ่อพาไปแรกนาขวัญ กำหนดลมหายใจเข้าและ
ลมหายใจออก มีความสุขมาก จิตมันสงบใจ มีความสุขมาก คิดถึงตอนนั้น เอาตอน
นั้นมาเป็นประเด็น มาเป็นต้นทาง แล้วกำหนดลมหายใจเข้าไป

พอจิตละเอียดเข้าไป มันก็ไปเห็นของมัน แล้วบุพเพนิวาสานุสติญาณ มันไปไม่ได้ เพราะด้วยบุญญาธิการ ย้อนอดีตชาติไม่มีที่สิ้นสุดเลย มันไม่ใช่ มันเป็นพลังงานที่รู้ ดึงกลับ ดึงกลับมา พอจิตมันลงลึกเข้าไป มันเห็นว่า จิตที่มันยังไม่สิ้นกิเลสมันจะไป เกิดอย่างนี้ จิตของคนที่ยาจะไปเกิดอย่างนี้ๆ นี้จุดอุปาทาน มันก็เป็นอนาคต มัน ไม่ใช่ ดึงกลับมา นี้ด้วยบุญญาธิการนะ ถ้าไม่ใช่บุญญาธิการ พวกเรานี่ตื่นตื่น พอตื่นตื่นนะ พอตื่นตื่น มันไหว พอไหว จิตมันก็ออกแล้ว

ที่นี้ด้วยบุญญาธิการ ท่านก็ดึงกลับ พอดึงกลับขึ้นมา เข้าอยู่ในปัจจุบัน พอมัน เกิดมรรคใจ **อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา สงฺขาราปจฺจยา วิญญฺาณํ** เกิดปัจจยา การในจิต อาสวักขยญาณเข้ามาทำลายมัน พอทำลายจบสิ้น ทำลายจบสิ้น การที่ ทำลายจบสิ้น นี้มรรคใจ ถ้าทำลายจบสิ้น มันเกิดจากอะไรละ มันเกิดจากจิตที่สงบ ไป บุพเพฯ ไปจุดอุปฯ แล้วมันกลับมา กลับมามันมีกำลังของมัน กำลังของมัน กำลังมันเกิด จากอะไร

ถ้าเรากำหนดพุทฺโธๆ เป็นสมาธิ สมาธิก็เป็นกำลัง มีกำลังแล้วทำเป็นหรือไม่ เป็นนั่นอีกเรื่องหนึ่ง แต่กลับมาจุดที่ท่านทำตรงนี้ ท่านถึงได้สอนกรรมฐาน ๔๐ ห้องใจ สอนทำความเข้าใจใจ

แต่เราไม่มีความสงบของเราเอง เราทำของเราไป ชิงสุกก่อนห้าม ซื่อก่อนขาย แล้วก็อวดดี อวดดีก็เลยไม่ได้ดีกันเลยใจ แต่เรามีครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์ นี้หลักการ ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมไปแล้ว เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่าน ทำของท่าน ปฏิบัติธรรมไปแล้ว แล้วหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านสั่งสอนลูกศิษย์ลูก หามา

ลูกศิษย์ลูกหาเวลาปฏิบัติไปแล้ว หลวงปู่มั่นท่านได้สืบค้นกับหลวงปู่ขาว ได้ สืบค้นกับครูบาอาจารย์ที่ได้ปฏิบัติมา ท่านพูดกับลูกศิษย์ลูกหาว่า องค์นี้ได้สืบค้น กันแล้ว ได้ตรวจสอบกันแล้ว องค์นี้เชื่อได้ๆ

นี่ใจ เราไม่ได้ทำกันโดยที่เราทำแล้วเราเข้าข้างตัวเอง เราทำแล้วเราจะหลงตัว กันเอง เราจะว่ากลุ่มของเราถูก กลุ่มของคนอื่นผิด มันไม่ใช่ มันมีการตรวจสอบกัน จะ

ทำทางวิชาการใด จะทำวิชาการใด แต่ทำเสร็จแล้วมาตรวจสอบกันๆ เพราะอริยสัจจันมี
หนึ่งเดียว จะทำสิ่งใดมันก็มีทางไปอันเดียวกัน ถ้าอันเดียวกันมันก็จบไป

แต่ถ้ามันไม่มีทางอันเดียวกันเลย บอกว่าพระพุทธเจ้าไม่ได้ทำ ทุกอย่าง
ไม่ได้ทำ

นี่พูดถึงวิธีการ แล้วผลละ พูดถึงเวลามันสอบทานกัน ไม่มีการสอบทานกัน
แล้วสิ่งที่สอบทานแล้วมันก็ไม่ยอมรับสิ่งที่เป็นสัจจะอันนั้น แล้วก็บอกว่าไม่ได้สอน ก็
ยกเลิก ก็ล้มโต๊ะเลย ก็ไม่ต้องทำอะไรกันเลย แล้วก็ไปจินตนาการเอา จินตนาการเอา
มันก็เป็นปรัชญาที่เขาทำกันอยู่นี่ไง

จะนั้นบอกว่า ถ้าพุทธโธนะ เขาบอกว่าพุทธโธ พระพุทธเจ้าไม่ได้กำหนดพุทธโธ
ก็มันยังไม่มีพุทธโธ เอาอะไรไปกำหนดละ แต่เวลาพระพุทธเจ้าตรัสรู้แล้ว
พระพุทธเจ้าประทานกรรมฐาน ๔๐ ห้องไว้ในพระไตรปิฎก เป็นพุทธพจน์
พระพุทธเจ้าสอน ถ้าสอนแล้วนะ สอนให้ทำความเข้าใจของใจเข้ามา ถ้าใจสงบแล้ว

แล้วพระพุทธเจ้าไม่ได้สอน แล้วเขาก็ค้านอีก ถ้าว่าจะค้านได้ มีคนค้าน
เหมือนกัน บอกพระพุทธเจ้าไม่ได้บอกปัญจวัคคีย์ทำพุทธโธเลย เวลาไปโปรดปัญจ
วัคคีย์แล้วก็เทศน์ธัมมจักขุ ไปเลย แล้วพระอัญญาโกณฑัญญะก็เป็นพระโสดาบันไปเลย
แล้วเทศน์ต่อไปจนพระปัญจวัคคีย์เป็นโสดาบันทั้งหมด เทศน์อนัตตลักขณสูตร เป็นพระ
อรหันต์ไปหมดเลย ทำไม่ไม่กำหนดพุทธโธ

ถ้าไม่มีหลัก เขาแย้งมาก็งออีกนะ พอเขาแย้งมาก็บอกว่า กำหนดพุทธโธให้จิต
สงบ แต่ปัญจวัคคีย์ได้อุปัฏฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา ๖ ปี คนที่
อุปัฏฐากอยู่ พระพุทธเจ้ากำลังทุกรกิริยา ปัญจวัคคีย์ก็ได้ทำตบะกรรมเหมือนกัน ได้
ปฏิบัติ ได้อุปัฏฐาก ได้ปฏิบัติกรรมเหมือนกัน จิตใจเขาก็สงบเหมือนกัน แต่เขาไม่มี
ปัญญาอย่างองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาไปทำทุกรกิริยาแล้ววางไว้หมด ก็มาระลึก
ถึงที่โคนต้นหญ้า ระลึกถึงอานาปานสติ แล้วพอจิตมันสงบแล้ว

บุพเพนิวาสานุสติญาณ จุตูปปาตญาณ อาสวักขยญาณ มรรคญาณมันเกิดขึ้น มรรคญาณเกิดขึ้นนี้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ สำเร็จเป็นศาสดา เสวยวิมุตติสุขๆ

แล้วถึงเวลาจะเผยแผ่ธรรม เห็นไหม เผยแผ่ธรรมนะ ที่แรกว่าจะไม่เผยแผ่ เพราะมันลึกลับซับซ้อนเกินไป เวลาจะเผยแผ่ธรรม จนพรหมมาอาราธนาด้วย แล้วจะเผยแผ่ธรรม จะเผยแผ่ธรรมให้ใคร คนที่จะรับได้คือใคร คนที่จะรับได้ ตาสีตาสากำลังไถนาก็มาฟังธรรมจะเป็นพระอรหันต์หรือ คนที่กำลังทำงานกันอยู่ หยุดก่อนๆ มาฟังธรรม จะได้เป็นพระอรหันต์หรือ มันก็ไม่ใช่ ก็เล็งญาณว่าใครมีอำนาจวาสนาจะพร้อม ก็เล็งญาณไปที่ปัญจวัคคีย์

ปัญจวัคคีย์อุปัฏฐากอยู่ ๖ ปี ที่ทำตบะธรรม ทำตบะธรรมคือทำสมาธิไง นี่เขามีของเขาอยู่แล้ว ปัญจวัคคีย์อุปัฏฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา ๖ ปี ฉะนั้น เวลาไปหาปัญจวัคคีย์ก็ไปเทศน์ธัมมจักขุ ไม่บอกว่าพุทโธเลย ก็เทศน์ธัมมจักขุไปเลย

อ้าว! คนที่เขามีกำลัง เขามีสมาธิอยู่แล้ว ทำไมต้องให้เขาทำสมาธิละ ก็เทศน์ธัมมจักขุ ไปเลย เพราะเขามีสมาธิ เขามีภูมิของเขาแล้ว เวลาเขาจับแล้วเขาเป็นพระโสดาบัน พระอัญญาโกณฑัญญะ ปัญจวัคคีย์ ๕ องค์ แต่เวลาเทศน์ไป คนที่มีบุญญาธิการ พระอัญญาโกณฑัญญะรู้งค์เดียว พระมหานาม พระอัสสชิยังไม่รู้

ฟังด้วยกัน ฟังด้วยกัน อยู่ด้วยกัน วาสนาของคนนะ มีพระอัญญาโกณฑัญญะรู้งค์เดียว อีก ๔ องค์นั้นยังไม่รู้ ไม่รู้ ต้องเทศน์ซ้ำ บอกซ้ำๆ พอบอกซ้ำขึ้นมา มันก็เลยเป็นพระโสดาบันทั้งหมด พอพระโสดาบันทั้งหมดแล้วถึงเทศน์อนัตตลักขณสูตร เป็นพระอรหันต์ทั้งหมด

นี่ไง ถ้าบอกว่า ก็ไม่เห็นมีพุทโธเลย เทศน์ธัมมจักขุ ไปเลย

อ้าว! ก็เขามีสมาธิแล้ว ไปพุทโธทำไม

พุทโธเป็นคำบริกรรม นี่เราพูดถึงพุทโธก่อน เพราะมีคนอ้างว่าพระพุทเจ้าไม่ได้ทำ แล้วจะไม่ให้ทำไง แล้วเราก็เลยแบบว่าจะทำขึ้นมามันก็ไม่กล้าทำไง เออ! ก็พระพุทเจ้าไม่ได้ทำจริงๆ พออ้างพระพุทเจ้ามันมีน้ำหนักรึ้อย

ถ้าบอกว่า มันเป็นเพราะว่ามารของกู กิเลสของกูมันอิจฉา อิจฉา กูไม่รู้จะพูดอะไร กูก็อ้างพระพุทธเจ้าก่อน

มันเป็นคนพูด มันไม่ใช่ที่เราไปฟังแล้วพระพุทธเจ้าพูด ไม่ได้ทำ ไม่มีน้ำหนัก เราก็ไม่เชื่อเลย

นี่พูดถึงว่าเวลาจะให้พุทธโธ พุทธานุสตินะ แต่เวลาจะพุทธโธจริงๆ ขึ้นมามันก็มีแรงต้านนะ เวลาพุทธโธนะ คนที่มีวาสนา เวลาพุทธโธก็พุทธโธได้ พุทธโธนุ่มนวล พุทธโธแล้วจิตมันสงบได้

บางคนพุทธโธแล้วมันเครียด พุทธโธแล้วมันต่อต้าน แล้วทำไมเป็นอย่างนั้นล่ะ ในเมื่อพุทธานุสติเป็นเครื่องดำเนินที่พระพุทธเจ้าสอนให้เราทำ ถ้าเราทำแล้วมันก็ควรประสบความสำเร็จสิ ก็พ่อแม่ให้ทางวิชาการ พ่อแม่ให้โอกาสเรามาแล้ว แนะนำแนวทางให้โอกาส เราควรทำแล้วได้ผลตามที่พ่อแม่สอนสิ ตามที่ศาสตราจารย์ให้เราเดินสิ แต่ทำไมเราพุทธโธแล้วเราไม่ได้ล่ะ ทำไมพุทธโธแล้วมันเครียดอย่างนี้ล่ะ ก็บอกว่า ที่แรกบอกไม่ให้พุทธโธก็น่าเชื่อ แต่พอจะปฏิบัติขึ้นมา พอปฏิบัติแล้วก็ปฏิบัติไม่ได้อีก

มันปฏิบัติไม่ได้เพราะแรงต้านของกิเลสของเราเองไง แรงต้านของกิเลสของเราเอง พุทธานุสติ พุทธานุสติเป็นคำบริกรรม มันเป็นทางวิชาการ เป็นทางทฤษฎีว่าพระพุทธเจ้าบัญญัติไว้เป็นทฤษฎี ธรรมและวินัยเป็นเครื่องดำเนิน

ที่นี้เครื่องดำเนิน คนที่ไปดำเนิน คนที่ไปดำเนิน จิตที่ไปกำหนด จิตที่ไปกำหนดมันมีแรงต้านไง มันมีกิเลสของมันอยู่ไง มันมีมารของมันอยู่ เวลาไปพุทธโธมันก็ไม่สะดวก พุทธโธแล้วมันก็ไม่สมความปรารถนา พุทธโธแล้วก็ล้มลุกคลุกคลาน

ถ้าอย่างนั้นแล้วเราก็ต้องเข้มข้นขึ้น เพราะพุทธานุสติมันเป็นทางวิชาการ เราต้องทำให้มันจริงจังขึ้นมา พอจริงจังขึ้นมา จิตมันก็มีคุณสมบัติ มีคุณค่าขึ้นมา มันก็กำหนดได้ชัดได้เจน มันก็พุทธโธได้กลมกลืนกัน พอกลมกลืนก็พุทธโธได้ราบรื่น พุทธโธได้ราบรื่น

พุทธโธเป็นทางดำเนิน เป็นทางที่ต้องทำ ถ้าไม่ทำแล้วจิตมันเร่ร่อน ถ้าไม่ทำนะ ถ้าเป็นทางวิชาการมันก็มีอันหนึ่ง ก็เป็นปัญญาอบรมสมาธิ ใช้ปัญญาแยกแยะๆ ขึ้นมา

ให้เข้าสู่สมาธิ พอเข้าสู่สมาธิแล้วถ้ามันเกิดปัญญาอีก จิตเห็นอาการของจิต อันนั้นก็เป็นการวิปัสสนา

ถ้ามันจิตสงบแล้ว พอมันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม ถ้าสติปัฏฐาน ๔ จริง สติปัฏฐาน ๔ ปลอมก็ตรงนี้ไง ตรงที่ถ้าจิตมันไม่สงบมันปลอมหมด ปลอมเพราะอะไร ปลอมเพราะใจมันปลอม ปลอมเพราะเรามีมาร เรามีอวิชชา เรามีความเห็นแก่ตัว เรามีความโน้มน้ำหนักเข้าข้างตัวเอง เราก็ระลึกภาพนั้นขึ้นมา ระลึกภาพขึ้นมาะ มันเอาอะไรก็ได้ จินตนาการให้ได้ เราบอกเลย เราเป็นเศรษฐีโลก กูอ้างอิงว่ากูเป็นเศรษฐีโลก แล้วมาถึงแล้วมีสตางค์เท่าไรล่ะ ไม่มีเลย แล้วเศรษฐีโลกเพราะอะไร เศรษฐีโลกเพราะกูสำคัญไฉน กูสำคัญว่ากูเป็นเศรษฐีโลก สำคัญตนเอา ไม่มีความจริง นี่มันอ้างอิงถ้าอ้างอิงเป็นอย่างนั้นนะ แต่ความจริงมันไม่มี

แต่ถ้ามันเป็นความจริง เราต้องทำให้จิตสงบเข้ามา ถ้าจิตมันจริง ถ้าเป็นสมาธิจริง สมาธิจริงนะ หนึ่งใน เราได้รับรสของมัน เราได้รับรสของสมาธิ เรามีความสุขของเรา ถ้าเราออกวิปัสสนา มันสะท้อนหัวใจ สะท้อนหัวใจมันสะท้อนกิเลส ถ้ามันสะท้อนกิเลส มันถึงสำรอกกิเลสได้ ถ้าเราสำรอกกิเลสกายออกไปจากใจ ต้องสำรอกกายกิเลสออกไปมันถึงเป็นพระโสดาบัน

อยู่เฉยๆ โดยปกติเราก็เป็นปุถุชน เป็นคนหนา แล้วทำไปทำมา เราเป็นพระโสดาบันขึ้นมาโดยที่ไม่มีเหตุมีผล มันเป็นไปได้อย่างไร อยู่ดีๆ เราปฏิบัติธรรมไปปฏิบัติธรรมมาเป็นพระโสดาบัน อ้าว! มันเป็นไปได้อย่างไรล่ะ พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาแห่งเหตุผล แล้วปฏิบัติไปปฏิบัติมาไม่รู้เรื่องอะไรเลย อาจารย์ให้เลยโสดาบัน

อ้าว! ใ้อเราเป็นโสดาบันยังไม่รู้ตัวเลย อาจารย์ให้ได้อย่างไรล่ะ

ถ้ามันจะเป็นจริงขึ้นมา ถ้าจิตมันจริง จิตมันจริงมันเป็นสมาธิ เวลานั้นเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม มันพิจารณาของมันไป พิจารณาของมันไป ถ้ามัน

สำรวจมันค้ายของมันออก ตทั้งหมดปหานคือผ่อนคลายชั่วคราว ผ่อนคลายๆ พอทำต่อเนื่องๆ ถึงที่สุดเวลามันขาด นั้นนะโสดาบัน

โสดาบัน อะไรมันขาดละ ทิฏฐิ สักกายทิฏฐิ ทิฏฐิความเห็นนะ สักกายทิฏฐิ สักกายะ ทิฏฐิว่่าเป็นของเรา ทิฏฐิว่่าเราเกิดมาเป็นเรา ร่างกายนี้ไม่เป็นของเราได้ อย่งไร ก็เป็นของเราอยู่แล้ว เราเกิดมาเป็นของเรา สิทธิเป็นของเรา

เวลาเจ็บไข้ได้ป่วยไปหาหมอผ่าตัดนะ หมอมันตัดทิ้ง แขนนี้เน่า ตัดทิ้งแล้วก็เอาแขนนั้นกลับมาบ้านใหม่ ไม่เอาห รอก ทิ้งเลย อ้าว! ของมึงไม่เอาไปด้วยละ อ้าว! ก็แขนมึงเน่า มึงตัดแล้วก็เอาไปด้วยสิ ก็ของมึง ทำไมมันไม่เอาไปละ

ใหม่มุกกลับ มุกกลับนะ เวลาเราพิจารณา แขน ตัดแขนทิ้ง ความรู้สึกเรา แขนยังมีอยู่นะ ใหม่ๆ แขนยังมีอยู่เลย เห็นใหม่ ดูความรู้สึกสิ ทั้งๆ ที่แขนตัดทิ้งไปแล้วนะ มันว่า เออ! เหมือนแขนยังมีอยู่ มันคิดว่ามีอยู่ไ้ ความรู้สึกมันมี แต่แขนตัดทิ้งไปแล้วนี้ไ้ ทิฏฐิของเรา ทิฏฐิของจิต

แต่ถ้ามันพิจารณาไป มันพิจารณาของมันไป เวลามันค้ายทิฏฐิอันนี้ออก สักกายทิฏฐิ ทิฏฐิเห็นว่าสิ่งนี้เป็นเรา พอมันค้ายออกแล้ว มันไม่ใช่เรา ไม่ใช่เรา เราจะทำลายมันทิ้งใหม่ ไม่ใช่เรา แต่มันอยู่ด้วยกันโดยอายุขัยไ้ นี้ไ้ สิ่งที่ว่าสุอุปาทิเสสนิ พพาน พระอรหันต์ที่มีชีวิตอยู่ นี้เศษส่วนที่เหลืออยู่ เศษส่วนกายกับใจนี้มันเหลืออยู่ แต่กิเลสมันโดนทำลายไปๆ นี้พูดถึงว่าถ้ามันเป็นวิปัสสนานะ

ที่เขาบอกว่าพุทธโธๆ ฉะนั้น สิ่งที่เขาถามมา เขาถามมาเรื่องนี้ร้อยแปดพันเก้า สับสนตั้งแต่เรื่องชีวิตครอบครัว สับสนมาตั้งแต่วิธีการปฏิบัติ สับสนมา สับสนมาตลอด ไ้ นี้เราอธิบายไปจนเข้าใจไ้ วันนี้ถึงเขียนมาไ้

“ลูกปฏิบัติธรรมได้แล้วละ ลูกรู้สึกเหมือนพบเส้นทางเดินต่อไปแล้วละ แต่ก่อนนี้เมื่อลูกกำหนดลมหายใจถึงจุดหนึ่งแล้วจะพบว่า รู้สึกคล้ายว่าทางเดินมันปิด ลูกเดินต่อไปไม่ได้ มันมักจะไปติดอยู่ที่จิต มันเหมือนกับแ่รู้ว่ามันเกิดดับเรื่อยไปๆ ตามไม่ทัน เลยหลงไปละ ต่อมาตอนนี้อูู้วิธีแล้ว”

กำหนดพุทโธๆ เห็นไหม พอกำหนดพุทโธเข้าไป ความรู้สึกของมัน เหมือนกับว่ามันจะติด มันจะติดหมายถึงว่ามันมี มันมีของมัน มีกำลังของมัน

เวลาพุทโธ พุทโธจนไม่มีอะไรจับต้องได้เลย อันนี้มันเป็นอากาศธาตุ มันเป็น อากาศธาตุ มันไม่มีน้ำหนักอะไรหรือ แต่ถ้ามันมีของมัน มีน้ำหนักของมัน จิตมันจับ มันต้อง มันมีน้ำหนักของมัน มีน้ำหนัก มันพุทโธๆ ไป พอพุทโธต่อเนื่องกันไป อาการ เหมือนมันปล่อย เหมือนคลายปมเชือกออก มันเป็นทอดๆ ไป มันมีความสุข ทำไม ชีวิตนี้มันมีความสุข มันไม่ทุกข์ไม่ร้อนละ นี่จิตที่มันสงบ เห็นไหม

เวลาถามนะ ก่อนหน้าเขาถามา เขาทุกข์ร้อนมาก ทุกข์ร้อนทั้งชีวิต ทุกข์ ร้อนทุกอย่าง เวลาปฏิบัติไปแล้ว ปฏิบัติไปมันก็ยังติดขัดกันไปหมด นี่เวลามันทุกข์ ร้อน เห็นไหม เวลาทุกข์ร้อน

เราจะบอกว่า พุทธธานุสติ ธัมมานุสติ สังฆานุสติ การทำกรรมฐาน ๔๐ ห้อง มัน เป็นวิธีการทั้งนั้นนะ ปัญญาอบรมสมาธิต่างๆ มันก็เป็นวิธีการทั้งนั้นนะ แต่เวลามันทุกข์ มันร้อน มันทุกข์มันร้อนเพราะกิเลสของเราไง มันทุกข์มันร้อนเพราะกิเลสในใจของ เรา

วิธีการทั้งหมดเป็นวิธีการทั้งหมด วิธีการทั้งหมด ถ้าจิตของเราจะ มีกำลังขึ้นมา เราทำให้มันถูกต้องได้ ทำให้ดีงามได้ อย่างเช่นที่ว่า ปัญญาวิมุตติก็ใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ถ้าเจโตวิมุตติ เราก็ใช้กำหนดพุทโธ จิตมันสงบเข้ามา

ถ้าเป็นปัญญาวิมุตติมันก็เป็นแนวทางของพระสารีบุตร ผู้ที่มีปัญญามาก ผู้ที่ มีปัญญามากใช้ปัญญาอบรมสมาธิเข้ามา ทำความสงบของใจเข้ามา ใช้ปัญญา ต่อเนื่องกันไป มันก็เป็นวิปัสสนาต่อเนื่องกันไป

ถ้าอย่างของพระโมคคัลลานะ เห็นไหม พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ พระ โมคคัลลานะเป็นผู้มีฤทธิ์มาก พวกนี้กำหนดพุทโธๆ เพื่อจิตสงบ พอจิตสงบแล้วมันจะมีฤทธิ์มีเดชของมัน มันจะรู้มันจะเห็นสิ่งต่างๆ ของมัน มันจะมีต่างๆ ที่นี้พอไปเห็น ถ้าเป็นพุทโธมันจะเป็นเจโตวิมุตติ พอเห็นกายมันจะเห็นกายเป็นภาพขึ้นมา มัน วิปัสสนาของมันไป

แนวทางปฏิบัติ ถ้าครูบาอาจารย์ที่เป็นจริงของท่าน ท่านมีแนวทางปฏิบัติของท่านไป ถ้าปฏิบัติของท่านไป สิ่งที่ว่าถ้าจิตมันสงบแล้วมันมีกำลังอย่างนี้

ฉะนั้น สิ่งที่ทำมาๆ มันเป็นเพราะกิเลสของเราเอง มันเป็นกิเลสในใจของเรา กิเลสในใจมันต่อต้าน

ฉะนั้น เวลาเขาปฏิบัติขึ้นมา คำถามที่เขาต่อมา “ชีวิตนี้ จิตใจของลูกมันไม่ทุกข์ไม่ร้อน”

ไอ้คำนี้ คำนี้เราดีใจ หนึ่ง ชีวิตมันไม่ทุกข์ไม่ร้อน จิตใจมันไม่ทุกข์ไม่ร้อน มันแปลกมากๆ มันรู้สึกว่าได้ไปหมดเลย

ดีไปหมดตอนจิตมันดีไป เวลามันเสื่อม มันทุกข์อีกแล้ว ในเมื่อเรายังปฏิบัติอยู่ ยิ่งก้าวเดินอยู่ มันเจริญแล้วเสื่อมได้ ฉะนั้น ถ้าจิตมันดี เราเห็นด้วยนะ เพราะก่อนหน้านี้มันมาเขียนปัญหามาถาม เราก็สงสารนะ ทุกคนมันมีภาระรับผิดชอบ ที่นี้ภาระรับผิดชอบแล้ว เราจะเอาดีทั้งทางโลกและทางธรรมไป

ทางโลกคือครอบครัว ครอบครัว หน้าที่การงานเราก็จะประสบความสำเร็จแล้วเราก็อยากได้ทางธรรมด้วย ที่นี้ได้ทางธรรมด้วย มันเป็นปัญหาครอบครัว ครอบครัวก็จะมีปัญหา ฉะนั้น ถ้าเราอ้อมข้อมได้ เราทำได้ เราต้องฉลาดพอไป เราฉลาดพอ การครองเรือน เราครองเรือน เราครองหัวใจเราด้วย เราครองเรือนคนในครอบครัวเราด้วย แล้วเราต้องแบ่งเวลาของเราด้วย โอโฮ! มันต้องฉลาด ผู้บริหารมันต้องฉลาด ถ้าฉลาดแล้ว เวลาทำเข้าไป พอมันลงตัว พอลงตัว ชีวิตนี้มีแต่ความสุข ไม่ทุกข์ไม่ร้อน เราอยากให้ทุกคนเป็นแบบนี้ ชีวิตไม่ทุกข์ไม่ร้อน ที่นี้เพียงแต่ว่ามันเป็นไปไม่ได้

คำว่า “มันเป็นไปไม่ได้” เพราะว่าสรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง สิ่งใดเป็นอนิจจัง สิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์ สิ่งนั้นเป็นอนัตตา คือมันอนิจจัง เดี่ยวมันดี เดี่ยวมันร้าย มันดีมันร้าย มันไม่มีสิ่งใดแน่นอน สิ่งใดคงที่ตายตัวไม่มี มันมีแต่การเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จากสิ่งที่ไม่ดีเปลี่ยนแปลงมาสิ่งที่ดี ถ้าสิ่งที่ดี เราจะทำสิ่งที่ดีให้ดีขึ้นเรื่อยๆ ขึ้นไป ความดีต่อเนื่องขึ้นไป เราจะรักษาอย่างไร รักษาชีวิตเราให้ต่อเนื่องขึ้นไป

ฉะนั้น สิ่งที่เราทำ เราทำแบบนี้ ถ้ามันมีปัญหามา พอจิตมันหยาบออกมา นะ อย่างที่คำว่า “พุทธโธ” หลวงปู่มั่นท่านสอนหลวงตาไว้ เวลาหลวงตาท่านประพฤติปฏิบัติกับหลวงปู่มั่น พอหลวงปู่มั่นท่านแก่ชราภาพเต็มที่ ไปถามว่า ถ้าหลวงปู่มั่นไปแล้วจะทำอย่างไร

หลวงปู่มั่นท่านสั่งไว้เลย “ถ้าเราไม่อยู่แล้ว อย่างที่ผู้รู้ อย่างที่พุทธโธ”

ท่านสั่งเอาไว้เลยนะ “ห้ามทิ้งผู้รู้ ห้ามทิ้งพุทธโธ แล้วจะไม่เสียอย่างรักก็ไม่เสีย” เพราะอะไร เพราะเรากอดพุทธโธไว้ พุทธโธคือพุทธะ ผู้รู้คือใจเรา ถ้าใจเราไม่ส่งออก ใจเราไม่หาเรื่อง ใจเราไม่ไปยึดสิ่งอื่น มันจะไม่เสียหาย ให้ระลึกถึงผู้รู้ของเราไว้

แล้วผู้รู้มันจะอยู่ได้อย่างไรล่ะถ้าไม่มีพุทธโธ

ผู้รู้ก็ความรู้สึกเรา แล้วความรู้สึกเรานั้นคงที่ไหม ที่นี้พุทธะ พุทธธานุสติไง ถ้าให้กำหนดพุทธโธ พุทธโธมีค่าตรงนี้ไง อย่างเช่นเรา เราตกจากที่สูง เราไม่มีที่พึ่ง เรา กอดพุทธโธเลย เรากะระโดดกอดพุทธโธเลย พุทธโธๆๆ ทำอะไรไม่ออก นึกถึงพุทธโธ ทำอะไรไม่ได้ ให้นึกพุทธโธไว้เลย พุทธธานุสติ กอดพุทธโธไว้เลย เพราะพุทธโธๆ คำบริกรรม นั้นนะมันจะกลับมาสู่ผู้รู้ กลับมาสู่ความสงบนั้น

แล้วบอกว่า “หลวงพ่อบุญนี้ไม่มีเหตุผลเลย อย่างนี้มันกำปั้นทุบดิน ต้องมีเหตุผลหน่อยสิ”

เหตุผลมันก็ต้องมีสติ ถ้าเราพุทธโธได้ สติมันก็พร้อม แล้วพุทธธานุสติ สติอยู่กับพุทธะ พุทธะนี่เป็นชื่อ แต่ตัวจริงคือผู้รู้ไง แต่ผู้รู้ถ้ามันถึงที่สุดแล้วมันก็จะเสื่อม มันก็จะออก เข้าสมาธิแล้วคลายออกจากสมาธิมา ถ้าคลายออกจากสมาธิ เราก็พุทธโธต่อเนื่อง คำบริกรรมต่อเนื่องไป พอคำบริกรรมต่อเนื่อง มันก็เข้าไปสู่ผู้รู้ เข้าไปสู่สมาธิ เข้าไปสู่สมาธิ เข้าไปที่พัก แล้วถ้ามันมีกำลังจริง มันฝึกหัดใช้ปัญญาได้จริง พอฝึกหัดใช้ปัญญาได้จริง เวลาออกไปรู้ เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง

เห็นกายนะ คนเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริงนะ ถ้าจิตสงบแล้วนะ มันเห็นความแตกต่างกับที่เราเคยเห็นๆ กันมา ที่เราเคยเห็นๆ กันมา เราเห็นโดยจินตนาการ เห็นด้วยสัญญา โดยการนึกเอา โดยผู้รู้ที่มันสร้างภาพอะไรขึ้นมา

เห็นอย่างนั้นก็ไม่เสียหาย เริ่มต้นปฏิบัติ เพราะเราปฏิบัติมาแบบโลก แต่ปฏิบัติอย่างนั้นมาเพื่อจิตมันละเอียดเข้ามาๆ เพราะถ้าไม่มีตรงนั้นปั๊บ เราฝึกหัดเริ่มต้นไม่ได้ คือเราจะเริ่มต้นวิปัสสนาจะเริ่มต้นที่ไหน เราจะทำกันอย่างไร ถ้าทำอย่างไร เราก็ฝึกซ้อมก่อน อย่างเช่นนักกีฬาเวลาเขาฝึกซ้อม เขาไม่ได้แข่ง เขาฝึกซ้อม เขาฝึกซ้อมจนมีแววแล้วเขาถึงให้ลงแข่งขัน

นี่ก็เหมือนกัน จิตใจระหว่างกิเลสกับธรรมมันจะแข่งขันกัน ระหว่างธรรมจะไปพาดพันกิเลส มันจะมาจากไหน ธรรมที่จะพาดพันกิเลส ศีล สมาธิ ปัญญา มันก็ต้องฝึกฝนขึ้นมาให้มันมีคุณธรรม ให้มีสัจธรรมไปพาดพันกับกิเลส

นี่ก็เหมือนกัน พอจิตมันสงบเป็นความจริงขึ้นมา จะไปพาดพันกับกิเลส ทำไมถึงว่าเป็นกิเลสละ เพราะไปเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง มันสะท้อนกิเลสไป พอสะท้อนกิเลส มันก็จะอ้อ! เวลากิเลสกับธรรมมันต่อสู้กัน เหมือนนักกีฬา พอมันขึ้นไปแข่งขัน มันมีคู่ต่อสู้แล้ว มันไม่ใช่คู่ซ้อม ต่างคนต่างจะเอาชนะ ต่างคนต้องใช้ความสามารถของคนสูงสุดเพื่อเอาชนะอีกฝ่ายหนึ่ง

นี่ก็เหมือนกัน ระหว่างกิเลสกับธรรมที่มันปะทะกัน แคंपะทะกันมันก็รู้แล้วว่าคู่ต่อสู้ไม่ใช่คู่ซ้อม ไอ้ที่มันรู้ๆ เห็นๆ มามันคู่ซ้อม จิตมันสร้างภาพขึ้นมา ล่อเป้าแล้วก็ซ้อมกันไป เวลาซ้อม แชมป์สนามซ้อมไง เวลาซ้อมนี่เก่ง เก่งไปหมด ทำได้หมดเลย เวลาลงแข่งแพ่ทุกที เวลาลงแข่งไม่เคยชนะใครเลย ล้มลุกคลุกคลานไปหมด ถ้ามันลงแข่งแล้วมันชนะนะ มันได้รางวัล

ที่นี้มันมีอยู่ ลูกศิษย์เขามาบอกว่า เราบอกอย่างนี้ บอกว่าต้องมีการแข่งขันอะไร

เขามีพวกอาจารย์สอนทางลัด เขาบอกว่า ทำไมเราต้องแข่งขันด้วยล่ะ เราเป็นผู้ดูก็ได้ เขาว่านะ เขาบอกว่าทำไมเราต้องลงไปแข่งขันด้วยล่ะ ไอ้คนที่ลงแข่งขันนี่โง่มากเลย เหนื่อยเปล่า เราเป็นผู้ดูก็ได้ นี่เวลาเขาไปฟังอาจารย์เขามานะ แล้วเขาก็มาถามเรา

เราก็ถามเขากลับ นักกีฬา ลงแข่งขันเขาเป็นนักกีฬาอาชีพใช่ไหม เขาได้รางวัลใช่ไหม เขาได้เงินค่าตอบแทนใช่ไหม ผู้ดูต้องเสียบัตร ต้องซื้อ ต้องเสียสตางค์ แล้วเสียสตางค์เข้าไปดู แล้วเอ็งได้อะไรล่ะ เอ็งได้อะไร เอ็งได้ค่าเสียเวลาไป เอ็งต้องนั่งรถไปเองใช่ไหม เอ็งต้องเสียสตางค์ด้วย ต้องเสียเวลาด้วย แล้วผู้ดูจะได้อะไรล่ะ ผู้ดูมันเป็นผู้ดู

นี่เวลากิเลสมันตอบปัญหา มันตอบปัญหาอย่างนี้ เพราะอะไร เพราะลูกศิษย์ของเราเขาจะยึดตรงนี้ว่าต้องมีการแข่งขัน ต้องมีการกระทำ ต้องมีความจริงขึ้นมา

เขาบอกว่า ทำไมต้องแข่งขันด้วย เป็นผู้ดูก็ได้

ไอ้คนที่ไปคุยกับเขาตอบไม่ได้ วิ่งกลับมาหาเรา วิ่งกลับมาหาเรา เราก็พูดอย่างนี้ พูดกลับไป ผู้ปฏิบัติทางลัดๆ ลัดอย่างนี้ไม่ต้องทำอะไรเลย แล้วมันจะได้ผล ก็คิดเอาเองว่าอยู่ในสนามกีฬานะ นักกีฬามันอยู่บนเวทีใช่ไหม เรานั่งอยู่ชั้นริ่งไซด์เลย เราเป็นผู้ดูชั้นหนึ่งเลย ดิดชอบเลย แล้วเอ็งได้อะไรล่ะ ก็ซื้อบัตรเข้ามา ซื้อบัตรเข้ามาได้ อะไร ก็ได้รับความเพลิดเพลินนิดหน่อย แต่เอ็งได้อะไรล่ะ

แต่คนที่เขารื่นไปชก แพ้ชนะ เขาได้เป็นแชมป์ เขาได้เงินรางวัล แล้วเขายังมีศักยภาพลงไปหาผลประโยชน์ต่อเนื่องกันไปอีกเยอะแยะเลย

นี่ก็เหมือนกัน เวลาปฏิบัติ ระหว่างกิเลสกับธรรมมันต้องต่อสู้กัน มันต้องมีความจริงต่อกัน มันถึงได้ถอดถอน มันถึงชำระล้างได้ ถ้าเป็นผู้ดูๆ ก็ปฏิบัติในทางลัดไป

ฉะนั้นจะบอกว่า แนวทางปฏิบัติที่ครูบาอาจารย์ต่างๆ มันมีเทคนิคเยอะแยะแล้วเหยื่อ เหยื่อ เหยื่อ มาเทศน์ตอนเช้าเลย เราพยายามเทศน์ให้เราเป็นเสรีชน ถ้าจิตใจนะ เราปฏิบัติของเรา อ้าว! โยมถามตัวเองว่าทุกข์ไหม ทุกคนทุกข์นะ ในสโมสรสันนิบาตทุกคนตั้งใจว่าแห้ว ทุกคนตั้งใจ คนที่เกิดทุกข์ดวงใจทุกข์หมด แล้วเวลาเขาสอนอย่าง

นั่น เราทำตามเขาอย่างนั้น แล้วมันได้ถอนอะไรกิเลสออกไปบ้าง มันได้ปลดทุกข์ออกไป จากใจ มีอะไรบ้าง มันไม่มี ไม่มีแล้ว ถ้าเราปฏิบัติ เรากำหนดพุทธโธ ใช้ปัญญาอบรม สมาธิ จิตเราเป็นสมาธิ ให้มันเป็นเสรีชน เสรีชน ถ้าเราปฏิบัติมันมีเหตุมีผล เราเชื่อ เขาหรือ

ไอ้คนที่เชื่อเขาเพราะอะไร เพราะเราทำไม่ได้ผลของเราไง หนึ่ง เราทำไม่ได้ผลของเราแล้วเราอยากได้ผล ด้วยความอยากของเรา กับไอ้เจ้าลัทธิที่มันรอเหยื่อ มันก็รอเหยื่อนี่ไง มาปฏิบัติกับเราแล้วได้โสดาบัน ได้สกิทาคามี ได้อโณคามิ โดยที่ผู้ปฏิบัติไม่รู้เรื่องอะไรเลย แต่มันให้หมดเลย มันรอเหยื่ออย่างนั้นเข้าไปหา เหยื่ออย่างนั้นเข้าไป พอเขามอบรางวัลให้ โอ้ย! พอใจ...ไม่เป็นเสรีชน เป็นเหยื่อ

ถ้าเป็นเสรีชนนะ เราปฏิบัติจริงๆ ทุกข์ยากขนาดไหน แล้วทำอย่างนั้นมันจะได้อะไร มันเป็นไปได้ไม่ได้ ถ้าเรามีหลักตรงนี้ ถ้าปฏิบัติ เราได้ตรงนี้ เราได้ตรงที่มีสติ มีปัญญา ได้ตรงมีสติไม่ให้ใครมาหลอกล่อเรา ไม่ให้ใครมาใช้เราเป็นเหยื่อ นี่ถ้ามันใช้ เป็นเหยื่อมันก็เป็นอย่างนี้

ทีนี้คำถาม คำถามบอกว่า “กราบนมัสการหลวงพ่อกะไรที่เคารพ ลูกไม่มีคำถาม ไตๆ เลย”

คำถามวันนี้เขาไม่มีคำถามอะไรเลย แต่เราได้คุยกับเขามาเป็นชั้นเป็นตอน ตั้งแต่วันที่เขาทุกข์ วันที่เขาพูดถึงครอบครัวของเขา แล้วพูดถึงว่าเขาไปหาพระ พระพูดว่าอย่างใดมาตลอด จนสุดท้ายวันนี้มันถึงได้บอกว่า “ลูกเหมือนมีเส้นทางเดินต่อไป แล้วคะ ลูกเหมือนมีชีวิตใหม่”

เวลาประพฤติปฏิบัติไปนะ “ชีวิตและจิตใจของลูกไม่ทุกข์ร้อนอะไรเลยคะ น่าแปลกมากๆ เหมือนรู้สึกดีไปหมดทุกอย่าง อย่าง ไม่มีความทุกข์เลย”

นี่ถึงเอามาพูดไง เอามาพูดเพราะมันสังเวชตั้งแต่เริ่มต้นมา เขาเขียนมา ทุกข์ร้อนมาทุกข์ เรื่อง จนจะปฏิบัติมันก็มีกิเลสของเราต่อต้าน ทำแล้วไม่ได้เรื่องสักอย่าง

เราบอกให้พุทธโธไปเรื่อยๆ พุทธโธไปเรื่อยๆ

วันนี้เขาจับพุทธโธมา พุทธานุสติ จับพุทธโธมา แล้วผลของมัน ผลของมัน เห็นใหม่ “ชีวิตนี้มันไม่มีความทุกข์ร้อนเลย มันแปลกประหลาดมหัศจรรย์เลย”

ถ้าเราตั้งใจทำ เพราะอะไรรู้ใหม่ เพราะขณะที่เราไปทดสอบทางอื่นมามันก็ไม่ได้ผลอยู่แล้ว แล้วจะมาพุทธโธ เพราะเขาบอกแล้วว่าพระพุทธเจ้าไม่ได้กำหนดพุทธโธ ไ้ก็เลสเรามันก็ไม่อยากทำอยู่แล้ว ไ้ก็เลสเรามันไม่ยอมโดนจับขังกรงอยู่แล้ว แล้วบอกพระพุทธเจ้าไม่ได้กำหนดพุทธโธ มันเยี่ยมเลย เออ! ไ้ ไม่ได้ทำเลย

เราก็มั่นใจไปๆ ว่า

๑. พุทธานุสติ

๒. กิเลสเรามันต่อต้าน กิเลสเรามันต่อต้าน มันไม่ยอมรับ ต้องบังคับ ต้องมีการกระทำ

พอทำแล้ว ผลของมันๆ ไม่มีคำถามเลย แต่เราเอามาพูด เอามาพูดเป็นคติ เอามาพูดให้ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติมีแนวทาง แนวทางไว้เป็นสมบัติของเรา เป็นทางเดินของจิต เอวัง